

Економічний розвиток держави та регіонів в умовах трансформаційних змін: зб. тез доповідей міжн. наук.-практ. конференції. – Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014.

Фінанси та податкова політика

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПОДАТКОВИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ ФІСКАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ

ТКАЧИК Ф.П.

к.е.н., ст. викладач кафедри

податків та фіскальної політики

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

Історія, час виникнення та концепція податкового консультування у кожній характеризується унікальними рисами та особливостями, що пояснюються національною специфікою. Однак у 1959 р. у Франції як єдину координаційну організацію було створено Європейську Асоціацію податкових консультантів (CFE) та затверджено її статут, до її складу входять 33 національні організації з 24 європейських країн, що об'єднують більше, ніж 180 тис. податкових консультантів (tax advisers). Свою місію Асоціація вбачає у захисті професійних інтересів податкових консультантів, гарантуванні високої якості наданих ними порад і рекомендацій та обміні інформацією щодо національних податкових законів із метою сприяння координації податкового законодавства в Європі [1].

Відповідно до Податкового кодексу України [2], податкова консультація – це допомога контролюючого органу конкретному платнику податків стосовно практичного використання конкретної норми закону або нормативно-правового акта з питань адміністрування податків чи зборів, контроль за справлянням яких покладено на такий контролюючий орган.

На думку О. Смірної, сьогодні податкове консультування прийнято визначати, виходячи з різних позицій:

Економічний розвиток держави та регіонів в умовах трансформаційних змін: зб. тез доповідей міжн. наук.-практ. конференції. – Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014.

- консультування як процес – організований процес взаємодії консультанта і клієнта, результатом якого є зміни у податковій політиці підприємства;
- консультування як експертиза – різновид експертної допомоги клієнту при вирішенні завдання оптимізації оподаткування за умови постійних змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі;
- консультування як послуга – послуга, що надається консультантом з метою запобігання виникнення у клієнта проблем у сфері оподаткування;
- консультування як метод – метод освоєння наукових розробок, досягнень передового зарубіжного та вітчизняного досвіду стосовно питань, пов'язаних з оподаткуванням [3, с. 85].

Вважаємо за доцільне визначити податкове консультування як різновид професійної діяльності, націленої на співпрацю фахівця з питань оподаткування та платника податків (клієнта) щодо врегулювання різнобічних аспектів податкової політики, яка передбачає пошук оптимальних варіантів та гарантує законність їх реалізації.

Згідно чинного законодавства України кожен платник податків має право безоплатно отримувати в структурних підрозділах Державної фіскальної служби України, у тому числі і через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків та зборів, права та обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю. Відповідно до п. 52.1 Податкового кодексу України за зверненням платників податків контролюючі органи надають безоплатно консультації з питань практичного використання окремих норм податкового законодавства протягом 30 календарних днів, що настають за днем отримання такого звернення даним контролюючим органом [2].

Податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватись виключно платником податків, якому надано таку

Економічний розвиток держави та регіонів в умовах трансформаційних змін: зб. тез доповідей міжн. наук.-практ. конференції. – Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014.

консультацію. Консультації надаються відповідними органами Державної фіскальної служби, де платник податків перебуває на обліку, виключно з тих питань, що належать до їх повноважень.

Також зазначимо, що податкові консультації можуть надаватись платникам податків у письмовій та усній формі, а з 2012 року і в електронній формі засобами електронного зв'язку. Що стосується письмових податкових консультацій, то вони мають бути відповідним чином підписані та завірені печаткою відповідних органів. Письмова консультація вважається належним чином врученою, якщо вона надіслана за адресою (місцезнаходженням, податковою адресою) платника податків рекомендованим листом з повідомленням про вручення або особисто вручена платнику податків або його законному чи уповноваженому представникові [4].

Варто також акцентувати увагу на функціонуванні сервісу «Пульс» – гарячої телефонної лінії, що надає можливість громадянам та суб'єктам господарювання звернутися за порадою, повідомити про неправомірні дії або бездіяльність працівників Державної фіскальної служби України, проінформувати про можливі корупційні дії з їхнього боку, висвітлити проблеми, які виникають під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. Для прикладу зазначимо, що загальна кількість надходжень звернень на сервіс «Пульс» у грудні 2013 році становила 474, а в серпні 2014 року – 452, з них у розрізі тематик найбільш популярною є ефективність роботи фіскальних органів (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка звернень на сервіс «Пульс» у грудні 2013 р. та серпні 2014 р.

№	Тематика звернень	Грудень 2013 р.		Серпень 2014 р.	
		Кількість	Питома вага	Кількість	Питома вага
1	Щодо роботи ЦОП	15	3,2%	6	1,3%
2	Щодо реєстрації платником ПДВ	11	2,3%	21	4,6%

Економічний розвиток держави та регіонів в умовах трансформаційних змін: зб. тез доповідей міжн. наук.-практ. конференції. – Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014.

3	Щодо реєстрації платником Єдиного податку	4	0,8%	2	0,4%
4	Щодо звітності та реєстрації накладних	48	10,1%	142	31,5%
5	Щодо корупційних дій	50	10,5%	18	4,0%
6	Щодо роботи органів Міндоходів (Державної фіскальної служби)	170	35,9%	119	26,4%
7	Щодо порушення митних правил	4	0,8%	5	1,1%
8	Щодо перевірки СГ	51	10,8%	24	5,3%
9	Щодо затримки митного оформлення	72	15,2%	94	20,8%
10	Щодо контрабанди	8	1,7%	1	0,2%
11	Черги на митних постах та пунктах	8	1,7%	13	2,9%
12	Інше	33	7,0%	7	1,5%
Всього		474	100,0%	452	100,0%

Джерело: складено автором на основі [5]

Однак про повну гармонізацію інтересів податкових та митних органів і платників, стосовно законного з'ясування суперечливих питань у законодавстві та можливості оптимізації оподаткування вести мову ще зарано через значну кількість проблемних аспектів, що пов'язані з податковими консультаціями [6].

Головними з них є наступні:

- індивідуальний характер консультації;
- відсутність певних вимог щодо оформлення консультацій, особливо до електронної форми відповіді;
- досить тривалий термін для отримання консультації;
- вимоги до стилю, лаконічності та прозорості викладення платником податку суті запитання ;
- відсутність чіткого плану виконання для направлення платником запиту на отримання індивідуальної консультації тощо.

Економічний розвиток держави та регіонів в умовах трансформаційних змін: зб. тез доповідей міжн. наук.-практ. конференції. – Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014.

Отже, потреба у фахівцях, які б надавали ґрунтовні роз'яснення в сфері митної справи і оподаткування для України є надзвичайно важливою та актуальною. Обізнаність платників податків та суб'єктів ЗЕД, формування в них податкової культури та чіткого обов'язку щодо сплати податкових та митних платежів, виведення з тіньового сектору капіталу, покращення інвестиційної привабливості, інноваційний розвиток та підвищення соціальних стандартів безпосередньо пов'язані з бюджетним процесом та фіскальною політикою. Тому існує нагальна потреба в розвитку консультаційних послуг з питань ефективної реалізації митної та податкової політики не лише фіскальними органами управління а й суб'єктами господарювання.

Література:

1. Буссе Р. Правовое регулирование и организация налогового консультирования в странах Восточной Европы на примере Польши, Чешской Республики и Словакии / Р. Буссе // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nalog-forum.ru/php/content.php?id=430>.
2. Податковий кодекс України (від 02.12.2010 № 2755-VI) / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Смірнова О.М. Податкове консультивання: зміст та стан розвитку в Україні та світі / О. М. Смірнова // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – Вип. 2 (53). - Ірпінь, 2011. – С. 84-91.
4. Куц М., Семиноженко В. Податкова консультація: судові оскарження правового акта індивідуальної дії / М. Куц, В. Семиноженко // Вісник Міністерства доходів і зборів України. – 01.06.2012, № 21. – С. 38-43.
5. Інформація з офіційного сайту Державної фіскальної служби України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

Економічний розвиток держави та регіонів в умовах трансформаційних змін: зб. тез доповідей міжн. наук.-практ. конференції. – Дніпропетровськ : НО «Перспектива», 2014.

6. Крисоватий А.І. Домінанти гармонізації оподаткування : національні та міжнародні вектори [Текст] : монографія / А.І. Крисоватий, В.А. Валігура. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. – 248 с.